

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 26CoE/51/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8517203284
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Sláviková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8517203284.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Slávikovej a sudkýň JUDr. Ľuboslavy Mruškovičovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v exekučnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o. so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35807598, zastúpeného spoločnosťou Advocate, s.r.o. so sídlom Bratislava, Pribinova 25, proti povinnej F. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. č. XX, o vymozenie sumy 200,- EUR s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 5Er/309/2017 - 21 zo dňa 16. augusta 2018 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvej inštancie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie ako exekučný súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sp. zn. EX XXXX/XX. Exekučným titulom vo veci bol rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri Asociácii pre arbitráž zo dňa 04.07.2016 sp. zn. G. XXXXX/XX, pričom nárok oprávneného vychádzal zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej medzi oprávneným a povinnou dňa 22.05.2014. S odkazom na § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 36 ods. 2, § 41 ods. 2 písm. d/, § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, § 261 ods. 6 písm. d/ Obchodného zákonníka, § 1, § 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ustanovenia smernice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica Rady“), opierajúc sa o závery rozsudku Súdneho dvora ES vo veci C-243/08 zo dňa 4.6.2009 Pannon GSM Zrt. c/a Erzsébet Sustikné Györfi, rozhodnutia vo veciach C-240/98 Océano Grupo Editorial, C-40/08 Asturcom a C-168/05 Mostaza Claro, a.i., po preskúmaní predloženého exekučného titulu postupom podľa § 44 ods. 2, 3 Exekučného poriadku exekučný súd vyhodnotil uzatvorenú zmluvu o úvere ako spotrebiteľskú zmluvu, na základe ktorej medzi oprávneným a povinnou vznikol spotrebiteľský vzťah. Exekučný súd konštatoval, že formulárová rozhodcovská zmluva vo veci, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul v predmetnom konaní, znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodnutie sporu všeobecným súdom, ak dodávateľ podal žalobu na rozhodcovskom súde. Táto zmluva nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná, absentuje v nej prejav slobodnej vôle druhej zmluvnej strany uzavrieť zmluvu s uvedením si jej dôsledkov, s primeraným poučením zo strany dodávateľa. Exekučný súd preto dospel k záveru, že dojednanie rozhodcovskej zmluvy je neprijateľnou podmienkou, je v rozpore s citovanými zákonnými ustanoveniami a spotrebiteľ ňou nie je viazaný. Formulárová rozhodcovská zmluva spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, povinnej a je preto podľa § 53 ods. 5 OZ a Smernice Rady neplatná. Dojednanie riešenia sporov rozhodcovským súdom prostredníctvom rozhodcovskej zmluvy uzavretej spolu so spotrebiteľskou zmluvou o úvere a následné konanie pred rozhodcovským súdom viedli k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktorú poskytujú príslušné ustanovenia § 52 a nasl. OZ a Smernice Rady. Neplatnosť rozhodcovskej zmluvy znamená jej neexistenciu, čo má za následok absenciu právomoci rozhodcovského súdu konať, t.j. predložený rozhodcovský rozsudok nie

je materiálne vykonateľným exekučným titulom a ide o paakt. Z týchto dôvodov exekučný súd podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku žiadosť exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený. Navrhol uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietal, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav veci. Exekučný súd prekročil preskúmvaciu právomoc danú mu Exekučným poriadkom, keďže pri preskúmvaní exekučného titulu po materiálnej stránke súd nie je oprávnený skúmať samotné rozhodcovské konanie, ale iba povahu plnenia, na ktoré zaväzuje rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul, nemá oprávnenie skúmať rozhodnutie samotné. Exekučný súd týmto postupom nahrádzal konanie o žalobách o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 a nasl. Zákona o rozhodcovskom konaní, čo je v rozpore s obsahom a účelom tohto zákona. Súd takto nesprávne aplikoval ustanovenie § 45 Zákona o rozhodcovskom konaní, čím porušil právo oprávneného na prejednanie veci pred príslušným súdom. Uviedol, že oprávnený s povinným uzatvorili rozhodcovskú zmluvu formou samostatného právneho úkonu a na samostatnej listine, čo konajúci súd neskúmal, čím konanie zaťažil vadou nedostatočne zisteného skutkového stavu. Vo vzťahu k námietke o znemožnení voľby spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu pred štátnym súdom poukázal na znenie § 53 ods. 4 písm. r/ OZ a na skutočnosť, že cieľom tejto právnej úpravy je umožniť spotrebiteľovi rozhodnúť sa, kde uplatní svoje práva. V danej veci teda exekučný súd konal nad rámec zákonných ustanovení.

3. Odvolací súd príslušný na rozhodnutie v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 9a Exekučného poriadku, v znení účinnom do 31.03.2017, v zmysle v zmysle § 243h ods. 1 tohto zákona. Odvolací súd vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

4. Vo vzťahu k otázke rozsahu preskúmvacej právomoci exekučného súdu odvolací súd uvádza, že exekučný súd je podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, v znení účinnom do 31.03.2017, o.i. oprávnený a zároveň povinný skúmať súlad exekučného titulu so zákonom. Súd teda neskúma vecnú správnosť vydaného rozhodcovského rozsudku, ale jeho súlad so zákonom. Ak je oprávneným predložený rozhodcovský rozsudok, je exekučný súd oprávnený skúmať, či rozhodcovskému orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, bola daná právomoc vo veci konať a či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejsť daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. V prípade zistenia nedostatku v tomto smere, t.j. pri zistení neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, resp. rozhodcovskej doložky je nutné konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, čo má za následok materiálnu nevykonateľnosť takéhoto exekučného titulu. Toto spolu s princípmi dôslednej ochrany práv spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu dáva exekučnému súdu oprávnenie na zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak postupom podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/146/2011).

5. Vo vzťahu k odvolacej námietke, že medzi oprávneným a povinnou došlo k uzavretiu osobitnej rozhodcovskej zmluvy, na samostatnej listine, podpísanej oboma zmluvnými stranami, pričom exekučný súd túto skutočnosť neskúmal a nezistil tak dôsledne skutkový stav odvolací súd uvádza, že z obsahu exekučného spisu vyplýva, že tá je súčasťou exekučného spisu a exekučný súd jej existenciu nepopieral. Táto námietka oprávneného preto nie je dôvodná.

6. Odvolací súd konštatuje, že exekučný súd správne posúdil vzťah oprávneného, poskytovateľa úveru a povinnej ako vzťah spotrebiteľský. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Na týchto správnych skutkových zisteniach a posúdení sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, pričom ani oprávnený tieto tvrdenia v podanom odvolaní nenamietal. Odvolací súd sa preto stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, ako aj s dôvodmi tam uvedenými.

7. Podľa § 73 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia.

8. Podľa § 53 ods. 4 písm. r/ OZ, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

9. Podľa § 53 ods. 5 OZ, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

10. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu má zásadný význam zistenie, že rozhodcovská zmluva, uzavretá zároveň so Zmluvou o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX dňa 22.05.2014, nebola platne uzavretá, a nebola tak spôsobilá založiť právomoc rozhodcovského súdu. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi exekučného súdu, že platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy je základnou a nevyhnutnou podmienkou, bez ktorej rozhodcovský súd nie je oprávnený konať a rozhodovať. Je nesporné, že ak má byť rozhodcovská zmluva akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informáciu o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informáciu o tom, čo konkrétna voľba znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6M Cdo 9/2012). Oprávnený si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Znakom toho, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvu, je nepochybne forma uzavretej zmluvy, t.j. vopred pripravená formulárová rozhodcovská zmluva predložená povinnej v postavení spotrebiteľa bez možnosti zmeny obsahu zmluvy, či výberu konkrétneho rozhodcovského súdu, bez možnosti rozhodcovskú zmluvu neuzavrieť.

11. Súdna kontrola je plne opodstatnená aj v prípadoch, ak sú hlavný zmluvný vzťah (zmluva o úvere) a vedľajší (rozhodcovská zmluva) vyjadrené na samostatných listinách. Nie je dôvod vylúčiť súdnu kontrolu formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine, keďže nebola hodnoverne preukázaná vôľa povinnej osoby individuálne vyjednať, aby prípadné spory vzniknuté v budúcnosti riešil rozhodca, predformulovaný na tlačive predloženom dodávateľom. Charakteristickou črtou individuálne nevyjednanej zmluvy je skutočnosť, že je vopred dodávateľom, poskytovateľom úveru naformulovaná bez možnosti zmeny obsahu, pričom povinná v pozícii spotrebiteľa nemala možnosť s primeranou starostlivosťou zvážiť dôsledky tohto právneho úkonu. Takto sa vo všeobecnosti predkladajú zmluvy na podpis spotrebiteľom, pričom majú vyvolať dojem, že si ich prvotne vyžiadal spotrebiteľ. Zmluvná podmienka sa spravidla nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ nebol schopný ovplyvniť podstatu takto predloženej zmluvy. Zmluvné dojednanie, ktoré spotrebiteľom nie je individuálne vyjednané, je neprijateľnou podmienkou, pričom rozhodcovská zmluva uzavretá v takejto podobe je zároveň v rozpore s ústavným právom osoby na súdnu ochranu.

12. Odvolací súd sa stotožňuje s postupom exekučného súdu, ktorý skúmal predloženú rozhodcovskú zmluvu vo vzťahu k existencii neprijateľných zmluvných podmienok aj v takom prípade, keď rozhodcovská zmluva pripúšťala možnosť voľby, pred ktorým orgánom je zmluvná strana oprávnená domáhať sa svojho práva. O neprijateľnú zmluvnú podmienku vo vzťahu k rozhodcovskej zmluve ide aj vtedy, ak spotrebiteľ síce má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, ale ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Odvolací súd zastáva názor, že aj pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú zmluvu, možnosť voľby pre spotrebiteľa ostáva len iluzórnou, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej úverovej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, využíva spravidla pre neho transparentný štátny súd. Spôsob, akým je v tomto a v obdobných prípadoch rozhodcovská zmluva predložená spotrebiteľovi, je skôr o nevhodnom spôsobe predloženia zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok. Takýto postup predstavuje nekalooobchodnú prax podľa § 8 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

13. Ak rozhodcovská zmluva vyžaduje od spotrebiteľa povinnosť podrobiť sa arbitráži, nie je možné jej záväznosť s odkazom na ochranu práv spotrebiteľa akceptovať. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ OZ nie je o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, t.j. či doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. Povinný ako spotrebiteľ nemá na výber, ak bude žalovaný na rozhodcovskom súde.

14. Charakteristickou črtou formulárových spotrebiteľských zmlúv, či všeobecných obchodných podmienok je, že sa pri uzatváraní zmluvného vzťahu nemenia, sú všeobecné a záujemca o službu tieto podmienky buď prijme alebo ich odmietne a zmluva nevznikne. Formulárová rozhodcovská zmluva, ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby sa podrobil rozhodcovskému konaniu, navyše na geograficky neprijateľnom mieste, spĺňa charakteristiku nekalej zmluvnej podmienky. Tento záver podporuje aj stanovisko Súdneho dvora ES vo veci C-243/08, na ktoré odkázal tiež exekučný súd v odôvodnení rozhodnutia. Zároveň je tiež možné takúto zmluvnú podmienku považovať za uzavretú v rozpore s dobrými mravmi, čím je daná jej neplatnosť podľa § 39 OZ (IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011) a je tiež v rozpore s generálnou klauzulou podľa § 53 ods. 1 OZ, s odkazom na § 53 ods. 5 OZ, podľa ktorého neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

15. Je nepochybné, že v čase uzavretia zmluvy mal oprávnený ako dodávateľ služby zákonom explicitne zakázané dojednávať v typových zmluvách podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

16. Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatuje, že pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovská zmluva nedohodnutá individuálne zo strany spotrebiteľa, ale vnútená spotrebiteľovi spolu s podpisom zmluvy o úvere ako jej súčasť je za týchto podmienok neplatná. Rozhodcovský rozsudok predložený oprávneným ako exekučný titul bol vydaný orgánom, ktorému nebola platne zverená právomoc vo veci konať a rozhodnúť a nemôže byť považovaný za rozhodnutie, ktoré je spôsobilým podkladom pre nariadenie exekúcie. Na túto skutočnosť musí exekučný súd prihliadať v každom štádiu exekučného konania. Práva oprávneného v tomto prípade, vzhľadom na prelomenie zásady res iudicatae (t.j. definovanie rozhodcovského rozsudku zo dňa 04.07.2016 sp. zn. G. XXXXX/XX ako nulitého právneho aktu), vo vzťahu k možnosti vymôcť pohľadávku voči povinnej prostredníctvom žaloby podanej na všeobecnom súde nie sú dotknuté.

17. Z uvedeného je zjavné, že odvolacie námietky oprávneného nie sú dôvodné a súd prvej inštancie postupoval správne, keď podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku preskúmal predložený exekučný titul a následne žiadosť o udelenie poverenia súdnemu exekútorovi zamietol.

18. Odvolací súd preto postupom podľa § 387 ods. 1 CSP napadnuté uznesenie vo výroku, ktorým exekučný súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ako vecne správne potvrdil.

19. O trovách odvolacieho konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie v samostatnom rozhodnutí, ktorým sa exekučné konanie končí (§ 44 ods. 4 Exekučného poriadku).

20. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát krajského súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).